

การสร้างสรรค้บทเพลงจตุมหาภูตรูป : ปฐมภูมิความเป็นมนุษย์ The Music Composition of Chatu Maha Phutrurp : Occur Human

สุวัฒน์ชัย บุญรอด*¹ และ ฉัตรติยา เกียรติनावี²
Suwatthachai Boonrod*¹ and Chattiya Khieti-navy²

บทคัดย่อ

การสร้างสรรค้บทเพลงจตุมหาภูตรูป : ปฐมภูมิความเป็นมนุษย์ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างสรรค้ผลงานเพลงชุด จตุมหาภูตรูป: ปฐมภูมิความเป็นมนุษย์ และวิเคราะห์คุณค่าของบทเพลง

ผลการวิจัยพบว่า แรงบันดาลใจ สังกัศลักษณ์และบันไดเสียง อัตราจังหวะและหน้าทับ การดำเนินทำนอง และการบรรจุเนื้อร้อง ทั้ง 6 บทเพลง เกริ่นเพลง เพลงดำเนินปฐมพี เพลงยลวิถีธารา เพลงท่อนภาภิมย์ เพลงระทมเปลวอัคคี เพลงน้อมชีวีถวายพุทธบูชา มีแนวทางในการประพันธ์เพลงตามแรงบันดาลใจที่มุ่งหวังให้ผู้ฟังเข้าใจและเกิดอารมณ์ตามลักษณะทางกายภาพของธาตุทั้ง 4 ประกอบไปด้วยสังคัศลักษณ์ทั้งหมด 3 แบบ คือแบบ A แบบ AB และแบบ ABCB บรรจุอยู่ในอัตราจังหวะสองชั้น และชั้นเดียว โดยคำนึงถึงอารมณ์เพลงเป็นใหญ่ การดำเนินทำนองใช้การดำเนินทำนองรูปแบบการกรอและการเก็บ ตามเนื้อความที่ต้องการสื่อสาร และการบรรจุคำร้องใช้การประพันธ์คำร้องใหม่ทั้งหมดตามหลักการทางภาษาไทยและดุริยางคศิลป์ไทย

ค้ำคำค้ำญ : ดุริยางคศิลป์ไทย / การประพันธ์เพลง / ธาตุสี่

Abstract

The Music Composition of Chatu Maha Phutrurp : Occur Human Its purpose is to composition “Chatu Maha Phutrurp” and analyze avail of songs

* corresponding author, email: sbrnm001@gmail.com

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโทหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

¹ Graduate student in Master of Arts Program in Music, Kasetsart University

² อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ดร. สาขาวิชาดนตรีไทย ภาควิชาดนตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

² Advisor Dr. Thai Music Program, Department of Music, Kasetsart University

The research findings mentioned inspiration, identity, scale, and rhythm. Each of the six songs namely Krin, Damnoen Pathapee Song, Yon Withithara, Tong Napapirom, Rathom Plea Akkee," and Nomcheeweethawaibucha" employed an inspiration-based creative approach, designed to evoke emotions rooted in the physical characteristics of the elements. The music comprised three distinct types: A, AB, and ABCB, characterized by rhythmic variations of two layers and one layer, respectively, tailored to evoke specific emotional responses. Melodic structures were informed by the content being communicated, and the lyrical packaging adhered to the principles of the Thai language and Thai music tradition.

Keywords: Thai music / Music Composition / Element4

บทนำ

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาเถวนิยมที่มีอายุมากกว่า 2,500 ปี มีผู้นับถือเป็นอันดับ 4 ของโลกรวมถึงในประเทศไทย ซึ่งมีสถานะเป็นศาสนาประจำชาติและมีผู้นับถือมากที่สุด พระพุทธศาสนาเข้ามาสู่ดินแดนประเทศไทย เมื่อประมาณ พ.ศ. 236 สมัยเดียวกันกับประเทศลังกา ด้วยการส่งพระสมณทูตไปเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศต่าง ๆ 9 สาย ภายใต้การอุปถัมภ์ของพระเจ้าอโศกมหาราช กษัตริย์ของอินเดีย ในขณะนั้นประเทศไทยรวมอยู่ในดินแดนที่เรียกว่าสุวรรณภูมิ ซึ่งมีขอบเขตกว้างขวาง มีประเทศรวมกันอยู่ในดินแดนส่วนนี้ไม่น้อยกว่า 7 ประเทศ ได้แก่ ไทย พม่า ศรีลังกา ญวน กัมพูชา ลาว และมาเลเซีย สันนิษฐานว่ามีใจกลางอยู่ที่จังหวัดนครปฐมของไทย เนื่องจากได้พบโบราณวัตถุที่สำคัญ เช่น พระปฐมเจดีย์ และรูปธรรมจักรกวางหมอบเป็นหลักฐานสำคัญ แต่พม่าก็สันนิษฐานว่ามีใจกลางอยู่ที่เมืองสะเทิม ภาคใต้ของพม่าเช่นกัน พระพุทธศาสนาเข้ามาสู่สุวรรณภูมิในยุคนี้ นำโดยพระโสณะและพระอุตตระ พระเถระชาวอินเดีย เดินทางมาเผยแผ่พระพุทธศาสนาในแถบนี้ จนเจริญรุ่งเรืองสืบมาตามลำดับ (Buddhists pay respects to monks, 2018 : 15)

ไม่เพียงแต่โบราณสถาน โบราณวัตถุ หรือพุทธเจดีย์เท่านั้น แต่หลักฐานการมีอยู่ของพระพุทธศาสนาในประเทศไทย ไปจนถึงหลักฐานของความศรัทธาของ

ผู้คนในแผ่นดินไทยนี้ต่อพระพุทธศาสนา ยังคงแสดงออกผ่านหลักธรรมคำสอนที่ใช้ในการบอกล่า ปลุกฝังความเชื่อจากรุ่นสู่รุ่นมาตลอดนับตั้งแต่มีการประดิษฐ์ฐานในประเทศไทย หลักธรรมคำสอนที่ปรากฏในปัจจุบัน อาทิ อริยสัจ 4 ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค อิทธิบาท 4 ศีล 5 ชั้นธ 5 พรหมวิหาร 4 ฆราวาสธรรม 4 และธาตุ 4

ธาตุทั้ง 4 เป็นหนึ่งในหลักธรรมของพระพุทธศาสนา กล่าวถึงการที่ร่างกายมนุษย์ประกอบด้วย ธาตุ 4 ประการ เรียกว่าธาตุกัมมัญฐาน 4 ได้แก่

- ปฐวีมหาภูตรูป 20 ธาตุดิน
- อาโปมหาภูตรูป 12 ธาตุน้ำ
- วาโยมหาภูตรูป 6 ธาตุลม
- เตโชมหาภูตรูป 4 ธาตุไฟ

มีพุทธพจน์ตรัสไว้เรื่องธาตุ ดังนี้ "ธาตุนั้น คือ ความตั้งอยู่ตามธรรมดาความเป็นไปตามธรรมดาก็คงตั้งอยู่อย่างนั้นเอง" (Thammachot, W., n.d.) ประกอบด้วย 4 ธาตุ ได้แก่ ธาตุดิน หมายถึง สิ่งที่มีสถานะที่แผ่ไปหรือกินเนื้อที่เรียกสามัญว่า ธาตุแข็งหรือธาตุดิน สิ่งที่ทรงสภาพเป็นของแข็ง คือ ขัน หรือ หนาแน่น หรือแข็งโดยธรรมชาติของมันนั่นเอง ได้แก่ ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง เนื้อ เอ็น กระดูก เยื่อในกระดูก ม้าม หัวใจ ตับ พังผืด ไต ปอด ไล่ใหญ่ ไล่ย่อย อาหารใหม่ อาหารเก่า มันสมอง อย่างนี้เป็นต้น การกล่าวถึงธาตุดินหรือปฐวีธาตุมาตั้งแต่สมัยพุทธกาล ซึ่งเป็นไปในลักษณะที่คนทุกคนจะทำความเข้าใจได้ ก็เพื่อนำไปสำเร็จประโยชน์ในการเจริญกรรมฐาน ให้เกิดปัญญาอันเป็นปัญญาวิมุตติหรือความสุขจากการหลุดพ้นที่ไม่กำเริบเสิบสาน คือไม่แปรผันดังเจโตวิมุตติ (Phra Sophon Mahama Thera (Mahamasiyamdao, 2010 : 53)

ธาตุน้ำ หรือ อาโปธาตุ เป็นสถานะที่เอิบอาบ ดูดซึม แผ่ชานออกไป เรียกสามัญว่า ธาตุเหลวหรือธาตุน้ำ อันพระองค์ท่านได้จำแนกไว้ 12 อย่าง คือ ดี เสลด น้ำเหลืองหรือน้ำหนอง เลือด เหงื่อ มันข้น น้ำตา เพลวมัน น้ำมูก น้ำลาย ไขข้อ มูลร อย่างนี้เป็นกรกล่าวถึงธาตุน้ำหรืออาโปธาตุมาตั้งแต่สมัยพุทธกาล ซึ่งเป็นไปในลักษณะที่คนทุกคนจะเข้าใจได้ ก็เพื่อนำไปสำเร็จประโยชน์ในการเจริญกรรมฐานได้ (Phra Sophon Mahama Thera (Mahamasiyamdao, 2010 : 54)

ธาตุลม หรือ วาโยธาตุ ความเป็นของพัดไปมา ลมที่พัดขึ้นเบื้องบน ลมพัดลงเบื้องต่ำ ลมอันอยู่ในท้อง ลมอันอยู่ในลำไส้ ลมอันแล่นไปตามอวัยวะน้อยใหญ่ ลมหายใจเข้า ลมหายใจออก เช่น ลมหายใจอันไม่น่าปรารถนา ลมหมักหมมเหม็นเน่าอยู่ในท้อง อย่างนี้เป็นกรกล่าวถึงธาตุลมหรือวาโยธาตุมาตั้งแต่สมัยพุทธกาล ซึ่งเป็นไปในลักษณะที่คนทุกคนจะเข้าใจได้ ก็เพื่อนำไปสำเร็จประโยชน์

ในการเจริญกรรมฐาน หรือพิจารณาว่า เราได้ธาตุลมจากการหายใจอยู่ทุก ๆ ขณะ เป็นปัจจัยที่จำเป็นในการคงชีวิตเหมือนธาตุอื่น ๆ และบางส่วนจากส่วนเกินของ ขบวนการย่อยสันดาปของอาหาร เช่นลมในท้องจากการย่อยสันดาปอาหาร ฯลฯ ธาตุลมมีอยู่ในทุกอณูเซลล์ของร่างกายเช่นกัน โดยการนำพาออกซิเจนหรือลมที่อยู่ในปอดโดยกระแสโลหิต อันจำเป็นอย่างยิ่งในการดำรงชีวิตและการยังชีพิตของทุก ๆ เซลล์ที่มีชีวิตในร่างกายถ้าเราโยนิโสมนสิการ เราจักยอมรับได้ว่าตัวกายเรานั้นส่วน หนึ่งประกอบด้วยธาตุลม หรือลมนั้นเป็นเหตุปัจจัยของกายอันสำคัญยิ่งเช่นกัน (Phra Sophon Mahama Thera (Mahamasiyamdao, 2010 : 55)

ธาตุไฟ หรือ เตโชธาตุ คือความเป็นของเราร้อน สิ่งที่เป็นเครื่องอบอุ่น แห่งกาย และทั้งเป็นสิ่งที่เป็นเครื่องทรุดโทรมแห่งกาย สิ่งที่เป็นเครื่องเราร้อนแห่ง กายยามเมื่อเจ็บป่วยไข้ และสิ่งที่เป็นเครื่องทำให้แปรปรวนไปด้วยดีแห่งของที่กิน แล้ว ต้มแล้ว เคี้ยวแล้ว และของที่ลิ้มรสแล้ว กล่าวคือแปรปรวนของที่กินและ ลิ้มแล้วให้เป็นพลังงานและสารของเสียต่าง ๆ ออกมา อย่างนี้เป็นกรกล่าวถึงธาตุ ไฟหรือเตโชธาตุมาตั้งแต่สมัยพุทธกาล ซึ่งเป็นไปในลักษณะที่คนทุกคนจะเข้าใจได้ ก็ล้วนเพื่อนำไปสำเร็จประโยชน์ในการเจริญกรรมฐานหรือการวิปัสสนา (Phra Sophon Mahama Thera (Mahamasiyamdao, 2010 : 56)

ในเรื่องของธาตุทั้ง 4 นี้ ถือเป็นหลักธรรมที่สำคัญ และเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิด ความเป็นมนุษย์ การเข้าใจการมีอยู่ของธาตุทั้ง 4 นั้น เป็นจุดเริ่มต้นที่จะปฏิบัติ กรรมฐานและนำไปสู่การเข้าใจหลักธรรม อื่น ๆ ตามมา และเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ พร้อม

ผู้วิจัยศรัทธาและเห็นถึงความสำคัญของหลักธรรมคำสอนเรื่องธาตุทั้ง 4 หรือเรียกว่าเห็นสาระัตถะของเนื้อหา (Concept) และเกิดความรู้สึกมีเพทนาการ (Sentiment) ตามแนวคิดทางสุนทรียศาสตร์ จึงมีความคิดที่อยากจะสำแดง ถ่ายทอด (Expression) หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเรื่องธาตุ 4 ออกมาในรูป ของวัตถุทางสุนทรียะ (Aesthetic Object) ประเภทเพลงทางดุริยางคศิลป์ไทย โดยใช้การประพันธ์เพลงขึ้นใหม่ตามแนวคิด หลักการ และทฤษฎีการประพันธ์เพลงไทย

จากข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยจึงเห็นควรที่จะจัดทำวิจัยเรื่อง การสร้างสรรค์ บทเพลงจตุมหากูตรูป: ปฐมภูมิความเป็นมนุษย์ เพื่อศึกษาและรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับธาตุทั้ง 4 ในพระพุทธศาสนา และการสร้างสรรค์บทเพลง จตุมหากูตรูป: ปฐมภูมิความเป็นมนุษย์ มุ่งหวังให้เกิดความศรัทธาเชิงประจักษ์ในหลักคำสอน

ทางพระพุทธศาสนา ที่นำมาเผยแพร่ในลักษณะของผลงานทางดุริยางคศิลป์ไทย อันส่งผลโดยตรงต่อจิตใจและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาองค์ความรู้ทางดนตรีไทย สืบต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. สร้างสรรค์ผลงานเพลงชุด จตุมหากูฏรูป: ปฐมภูมิความเป็นมนุษย์
2. วิเคราะห์คุณค่าของเพลงชุด จตุมหากูฏรูป: ปฐมภูมิความเป็นมนุษย์

ขอบเขตของการวิจัย

1. ด้านเนื้อหา : ศึกษาเฉพาะ ชาติ 4 ที่ปรากฏในศาสนาพุทธเท่านั้น
2. ด้านระยะเวลา : ศึกษา เก็บข้อมูล และจัดทำเล่มวิจัย ช่วงปี พุทธศักราช 2566 - 2567 เท่านั้น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รวบรวมข้อมูล โดยค้นคว้าเอกสารหนังสือ ตำรา งานวิจัยและบทความวิชาการที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยจากแหล่งการเรียนรู้ มีดังนี้

- ห้องสมุดดนตรีพุทธระหม่อมสิรินธร หอสมุดแห่งชาติ
- สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ห้องหนังสือวัดมกุฏกษัตริยาราม
- ห้องสมุดคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- หอสมุดดนตรี อาคารศิลปวัฒนธรรม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. รวบรวมข้อมูลที่เป็นส่วนของเอกสาร ตามลำดับขั้นตอนและวัตถุประสงค์การวิจัย

3. ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาในประเทศไทย ชาติทั้ง 4 และ ทฤษฎีทางดุริยางคศิลป์ไทย

4. กำหนดแนวคิดในการประพันธ์เพลง โดยอ้างอิงข้อมูลลักษณะของการเกิดชาติทั้ง 4 ลักษณะเฉพาะ ความสำคัญและประโยชน์ของชาติทั้ง 4 เป็นหลัก

5. การสร้างแรงบันดาลใจในการประพันธ์เพลงและการประพันธ์บทร้อง ทำนองเพลง โดยยึดจากกรอบแนวคิดที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้

6. กำหนดองค์ประกอบของดนตรี คือ ลักษณะของทำนองเพลง จังหวะ หน้าทับ สังคีตลักษณ์ กลุ่มเสียง การประสมวงดนตรี ปรับวงดนตรีและปรุงแต่ง อารมณ์ของทำนองเพลงให้เข้ากันกับธาตุทั้ง 4

7. ประพันธ์ทำนองเพลงชุด จตุมหากุตรรูป: ปฐมภูมิความเป็นมนุษย์ โดยใช้หลักการของการประพันธ์บทกลอน และการขับร้องเพลงไทย

8. ประพันธ์ทำนองเพลงจำนวน 6 เพลง โดยผู้วิจัย ผู้วิจัยใช้วิธีการประพันธ์ตามแนวคิดของ Chaiseri Phichit (2014 : 6) เป็นเครื่องมือในการสร้างสรรค์ผลงาน

9. สำแดงผลงานสร้างสรรค์ในรูปของการวิเคราะห์การประพันธ์เพลงไทย โดยใช้การบันทึกโน้ตเพลงไทย 8 ห้องเพลง อธิบายแนวคิด ลักษณะทำนอง เสียง จังหวะ การเลือกใช้ในการเกิดเสียงแบบต่าง ๆ

10. สรุปผลงานวิจัย และนำเสนอผลงานสร้างสรรค์ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ พร้อมทั้งปรับแก้ตามความเหมาะสม พร้อมทั้งจัดทำผลงานสร้างสรรค์ในรูปแบบวิทยานิพนธ์

11. นำเสนอผลงานสร้างสรรค์และวิทยานิพนธ์ ชุดจตุมหากุตรรูป: ปฐมภูมิความเป็นมนุษย์ ต่อสาธารณชน

ผลการวิจัย

การสร้างสรรค์บทเพลงจตุมหากุตรรูป: ปฐมภูมิความเป็นมนุษย์ ในรูปแบบของเพลงตับเรื่องชื่อ มหากุตรรูปสี่ โดยประกอบด้วย 6 บทเพลง คือ เกรินเพลง จากนั้นบรรเลงต่อด้วย เพลงดำเนินปฐพี เพลงยลวิถีธารา เพลงท่องนภาภิรมย์ เพลงระทมเปลวอัคคี และเพลงน้อมชีวิธวายพุทธบูชา ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดหัวข้อในการอธิบายและวิเคราะห์เนื้อหาของผลงานสร้างสรรค์ผลงานชุดจตุมหากุตรรูป: ปฐมภูมิความเป็นมนุษย์ ดังนี้

1. หลักการตั้งชื่อเพลง

เกรินเพลง

เป็นเพลงแรกของผลงาน ใช้หลักการตั้งชื่อตามเหตุ โดยเหตุแห่งการเกิดเพลงเกรินนั้นคือ การประพันธ์เพลงขึ้นเพื่อเป็นเพลงแรก ที่จะนำเข้าสู่เพลงอื่น ๆ ต่อไป คำว่า เกริน มีความหมายตามพจนานุกรมว่า บอกข่าวให้รู้ล่วงหน้า เช่น เกรินข่าว ผู้ประพันธ์จึงใช้ชื่อว่าเกรินเพลงด้วยประการฉะนี้

เพลงดำเนินปฐพี

เป็นเพลงที่ 2 ของผลงานสร้างสรรค์ ที่จะกล่าวถึงธาตุทั้งสี่ ในธาตุที่ 1 คือ ธาตุดิน ผู้วิจัยตั้งชื่อตามผล โดยการเลือกใช้คำว่า ปฐพี ซึ่งมีความหมายว่า แผ่นดิน แสดงให้เห็นถึงความมั่นคง แข็งแกร่ง ตามธาตุดินซึ่งหมายถึงของแข็ง

เพลงยลวิถีธारा

เพลงที่ 3 ของผลงานสร้างสรรค์ ชื่อ ยลวิถีธारा เป็นเพลงที่กล่าวถึงธาตุที่ 2 ของธาตุทั้งสี่ คือ ธาตุน้ำ ใช้วิธีการตั้งชื่อตามผลที่เกิดตามมา โดยมุ่งหวังให้ผู้ฟังเห็นความเป็นไปเกี่ยวกับธาตุน้ำ เลือกใช้คำว่า ธारा ซึ่งมีความหมายว่าน้ำ ผสมกับคำว่า ยลวิถี ซึ่งแปลว่า มองดูความเป็นไปแสดงถึงอากัปกิริยาการไหลไปตามวิถีของน้ำ

เพลงท่องนภากิริมย์

ใช้หลักการตั้งชื่อในลักษณะเดียวกับเพลงอื่น ๆ คือ การตั้งชื่อตามผล เพื่อให้ผู้ฟังเกิดการเห็นภาพการอธิบายเกี่ยวกับลม โดยใช้คำว่า นภา ซึ่งแปลว่าท้องฟ้า อันมีความหมายเกี่ยวโยงกับลมซึ่งพัดบนที่สูง และใช้คำว่ากิริมย์ ซึ่งแปลว่า เพลิดเพลิน แสดงให้เห็นถึงกิริยาที่เพลิดเพลินไปกับสายลม

เพลงระทมเปลวอัคคี

เพลงที่ 5 ของผลงานสร้างสรรค์คือเพลง ระทมเปลวอัคคี เป็นเพลงที่กล่าวถึงธาตุที่ 4 คือ ธาตุไฟ ใช้คำว่าอัคคี ซึ่งมีความหมายตรงตัวว่าไฟ ผสมกับคำว่าระทม แปลว่า ทุกข์ตรม แสดงให้เห็นถึงความร้อน ที่ผู้คนมักจะหลีกเลี่ยง เช่นเดียวกับความทุกข์ แต่ก็ยังคงมีความสำคัญกับชีวิตความเป็นมนุษย์เช่นเดียวกับธาตุทั้ง 4 ที่จะขาดธาตุใดธาตุหนึ่งไปไม่ได้

เพลงน้อมชีวิถวายพุทธบูชา

เป็นเพลงสุดท้ายของผลงานสร้างสรรค์ ตั้งชื่อตามเหตุที่เกิดขึ้น คือ เกิดเพื่อ การน้อมถวายความเคารพ ความศรัทธา ต่อหลักธรรมคำสอนเรื่องธาตุ 4 และต่อ พระพุทธศาสนา

2. ดับเรื่องชื่อ มหาภูตรูปสี่

2.1 เกริ่นเพลง

มหาภูต รูปสี่ หลักแห่งธาตุ
ปรัชญาแห่ง พุทธศาสนา สิ่งสำคัญ

ดินน้ำไฟ อากาศ เป็นรูปขั้นธ
ดำรงมั่น ธรรมะ พระโพธิญาณ

ขึ้นนำ ด้วย- วงปี่พาทย์ไม้นวม – (ระฆัง – กังสดาล) จังหวะฉิ่ง

--- ซ	--- ด	--- ซ	--- ม	--- ด	- ร - ม	ร ด ร ม	- ฟ - ซ
--- ค	--- ท	--- ล	--- ซ	--- ซ	- ซ ซ ซ	- ล - ซ	- ฟ - ม
--- ม	- ม ม ม	- ซ - ม	- ร - ด	- ม ม ม	- ร - ด	ค ค - ล	ล ล - ซ
- ล ซ ม	ซ ม ร ด	ค ค - ร	ร ร - ม	- ซ - ล	- ซ - ม	--- ร	--- ด

ในส่วนของการเกริ่นเพลง ผู้ประพันธ์นำแนวคิดมาจากเพลงที่ใช้บรรเลงเลียนเสียงธรรมชาติ ที่มีความเบาสบาย เน้นความเปลิดเปล็น และเพลงที่ใช้บำบัดในการแพทย์ ซึ่งมีทำนองที่ไม่ดัง ไม่สนุกสนาน แต่เน้นการทำให้ผู้ป่วยรู้สึกผ่อนคลาย ปล่อยวาง โดยผู้ประพันธ์นำแนวคิดนี้มาสร้างสรรค์ให้เป็นในอัตราจังหวะ ¾ แล้วจึงบรรจุเนื้อร้อง ที่กล่าวถึงการเกริ่นถึงความเป็นมาของพระพุทธศาสนาในประเทศไทย

เกริ่นเพลงใช้สังคีตลักษณะในลักษณะ A แทน ลักษณะเป็นเพลงท่อนเดียว บรรเลงด้วยจังหวะ ¾ ใช้บันไดเสียง ดรม×ซล× การดำเนินทำนองของเกริ่นเพลงนั้น เป็นการดำเนินทำนองอย่างเรียบ ไม่เน้นจังหวะที่กระชับมาก แต่เน้นให้เพลงมีความผ่อนคลาย โดยใช้การดำเนินทำนองวิถิลง และดำเนินทำนองเป็นทำนองซ้ำไปมา แสดงถึงการย้ำทำ เดินทาง เป็นสัญลักษณ์แห่งการเดินทางมาถึงของพระพุทธศาสนา

2.2 เพลงดำเนินปฐมพี

ปฐมวิธาคู ก่อกำเนิด เป็นปฐม
 ทิ้งภายนอก ภายใน ไตรทวาร
 ขึ้นนำ ตะโพน กลองทัด 1 หน้าทับ

เกิดเล็บผม ผิวหนัง กายสังขาร
 เป็นวิภูษะ สงสาร ทุกร่างกาย
 หน้าทับตะโพน (3 ไม้เดิน)

--- ร	--- ม	--- ซ	--- ล	- ด - -	ม ร ด - ล	--- ซ	--- ม
--- ฟ	- ม - ล	--- ม	- ม - ม	- - ด ร ม	- ซ - ล	- ล - ล	--- ซ
--- ด	--- ร	--- ม	--- ซ	- - ท ล ซ	- - ม ร ด	- ซ - ด	- ด ร ม
--- ฟ	- ม - ล	--- ม	- ม - ม	- - ด ร ม	- ซ - ล	- ล - ล	--- ซ
--- ด	--- ร	--- ม	--- ซ	- - ด ร ม	- ซ - ร	- ซ - -	ม ร ด - ล
- ม - ร	ร ร - ม	ม ม - ซ	ซ ซ - ล	- ซ - ด	- ร - ม	- ซ - ม	- ร - ด

กลับต้นใช้บรรทัดนี้ แทนบรรทัดแรก

- - - ทลซ	- ล - ซ	- ซ - ซ	--- ล	- ด - ร	- ด - ล	ล ล - ซ	ซ ซ - ม
-----------	---------	---------	-------	---------	---------	---------	---------

เพลงดำเนินปฐมพี หรือ ตัวแทนธาตุดิน เป็นเพลงท่อนเดียว ใช้บันไดเสียง ดรม×ซล× ผู้ประพันธ์ได้นำแนวคิดมาจากผืนดิน เป็นธาตุที่แสดงถึงความหนักแน่น

ในความหมายทางพุทธศาสนา ธาตุดินประกอบขึ้นเป็น ส่วนประกอบต่าง ๆ ของร่างกาย ซึ่งหมายถึงความหนักแน่นของร่างกายมนุษย์ ผู้ประพันธ์จึงอาศัยเครื่องดนตรีที่ให้เสียงทุ้มหรือเสียงต่ำ เช่น ระนาดทุ้ม หรือซออู้ มาเป็นเครื่องดำเนินทำนอง และประกอบจังหวะ อีกทั้งยังประพันธ์ทำนองให้อยู่ในช่วงเสียงที่เป็นช่วงเสียงต่ำ

เพลงดำเนินปฐพี เป็นการบรรเลงแบบกลับต้นแล้วเปลี่ยนบรรทัดแรก บรรเลงจังหวะด้วยกลองทัด การดำเนินทำนองในเพลงนี้เน้น ดำเนินทำนองในลักษณะเน้นเสียงต่ำมากกว่าเสียงสูง เพื่อแสดงถึงความฮึกเหิม หนักแน่น และมีการใช้ทำนองที่มีลักษณะซ้ำ ย้ำกับที่ เพื่อย้ำความหนักแน่นมากขึ้น ทั้งช่วงประโยคที่ 2 ประโยคที่ 4 และประโยคที่ 6

ในการบรรเลงเพลงดำเนินปฐพีนี้ ควรบรรเลงด้วยวงปี่พาทย์ดึกดำบรรพ์ หรือปี่พาทย์ไม้ نرم เพื่อแสดงถึงความหนักแน่น นุ่มนวล สง่างาม

2.3 เพลงยลวิถีธารา

อาโปธาตุ ช่วยสร้างเสริม เป็นมนุษย์ กำเนิดจุด ของเหลว รวมเป็นสาย
 เป็นโลหิต เป็นน้ำเหลือง เป็นน้ำลาย สิ้นมลาย แผลกสลาย วายชีวี

ขึ้นนำ 1 หน้าทับ (ใช้ Rain Maker)

หน้าทับลาว

--- ตั้	--- ล	--- ช	--- ม	- ต ล ช	ตั้ ล ช ม	ร ต - ร	----
--- ชั	--- มั	--- รั	--- ตั	- มั รั ตั	มั รั ตั ล	รั ตั ล ช	----
(ต ม ร ต)	ม ร ต ล	ร ต ล ช	ต ล ช ม)	{- ต ล ช	ตั้ ล ช ม	ร ต - ร }	----
(ร ต ล ช	ต ล ช ม	ล ช ม ร	ช ม ร ต)	{- มั รั ตั	มั รั ตั ล	รั ตั ล ช }	----
(ช ช ล ช	ล ช ล ช)	{ล ล ต ล	ต ล ต ล }	(ต ต ร ต	ร ต ร ต)	{ร ร ม ร	ม ร ม ร }
----	ช ช ล ช	----	ล ล ตั ล	----	ตั้ ตั รั ตั	----	รั รั มั รั
--- ช	-- ล ช	--- ล	-- ตั ล	--- ตั	-- รั ตั	--- รั	-- มั รั
--- ช	-- ตั ล	--- ต	-- มั รั	--- ชั	- มั - รั	ตั ล - ตั	----

เพลงยลวิถีธารา หรือ ตัวแทนธาตุน้ำ เป็นเพลงท่อนเดียว ใช้บันไดเสียง ดรอม x ซล x ผู้ประพันธ์ได้นำแนวคิดมาจาก ผืนน้ำ ที่มีสถานะเป็นของเหลว สามารถกลิ้งไปกลิ้งมา ในความหมายทางพุทธศาสนา ธาตุน้ำประกอบขึ้นเป็นของเหลวในร่างกายมนุษย์ ผู้ประพันธ์จึงได้ประพันธ์ทำนองเพลงให้มีลักษณะทอดยาวเหมือนสายน้ำ และวิธีการดำเนินทำนองแบบไหลเวียนขึ้น ๆ ลง ๆ เสมือนโลหิตในร่างกายที่ไหลเวียนขึ้นสู่ส่วนบนและลงสู่ส่วนล่าง ในบางวรรคเพลงก็จะมีการเล่นลูกนำ ลูก

ตาม เพื่อแสดงให้เห็นถึงการไหลเวียนที่ติดขัด อาจจะทำให้เกิดอาการต่าง ๆ ต่อร่างกาย

ในการดำเนินทำนองเพลงยลวิถีธารานัน ผู้ประพันธ์ได้มีการตกแต่งทำนองให้มีลักษณะหลากหลาย ทั้งทำนองกรอที่บรรเลงห่างกัน ทำนองถี่ขึ้น และทำนองเก็บที่บรรเลงติดกัน และยังมีทำนองลูกล้อลูกขัด รวมถึงการเว้นช่องว่าง มุ่งหวังให้เป็นสัญญาณแห่งสายน้ำที่เคลื่อนที่อยู่ตลอดเวลา และมีการหมุนเวียนเปลี่ยนผันไปไม่ซ้ำกัน แต่ยังคงแนวทางของการใช้ทำนองที่เสียงสูงไว้ให้เหมือนกับน้ำที่เยือกเย็น

ในการบรรเลงเพลงยลวิถีธารานัน ควรบรรเลงด้วยวงเครื่องสาย เพื่อแสดงถึงความสดใส สดชื่น ลักษณะคล้ายน้ำ และอาศัยกายภาพของเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสายที่สามารถสร้างทำนองเชื่อมเสียงได้เป็นอย่างดี

2.4 เพลงท่อนนาภิรมย์

วาโยธาตุ คืออากาศ หมุนเวียนรอบ มาประกอบ ต่อเติม เสริมวิถี
 หายใจเข้า หายใจออก ผ่องอินทรีย์ สุขฤดี ขึ้นกาย สบายอุรา
 ขึ้นนำ 1 หน้าทับ หน้าทับสองไม้

----	---ม	---ซ	---ด	----	ซ ม ร ี ด	ม ี ร ี ซ ด	- ร ี - ม
---ช	---ล	---ด	---ร	----	- ซ ม ี ร	ม ี ร ี ด ท	ด ี ร ี - ด
นำ	ตาม	นำ	ตาม	นำ	ตาม	นำ	ตาม
(ซ ม ร ม)	(ซ ม ร ม)	(ม ร ด ร)	(ม ร ด ร)	(ร ด ล ด)	(ร ด ล ด)	(ด ี ล ช ล)	(ด ี ล ช ล)
- ม - -	- ช - ล	- ด - ร	- ม - -	- ม - ร	- ด - ท	- ด - ร	--- ด
----	---ด	-- ร ม	ช ล ช ช	----	--- ม	-- ล ช	- ม ร ด
----	---ม	-- ล ช	- ม ร ม	----	---ม	-- ด ี ล	ซ ม ร ด

ชั้นเดียว							
--- ม	ซ ม ี ร ี ด	ร ี ด ี ช ด	- ร ี - ม	- ม ช ล	ช ล ด ี ร	ม ี ร ี ด ท	ด ี ร ี ท ด
- ม ี ร ี ม	- ร ี ด ี ร	- ด ี ล ด	- ล ช ล	ช ล ท ด	ร ี ม - -	ม ี ร ี ด ท	ด ี ร ี - ด
- ด - ม	ช ล ช ช	- ม ล ช	พ ม ร ด	- ม ล ช	พ ม ร ม	- ม ช ล	ซ ม ร ด

เพลงท่อนนาภิรมย์ หรือ ตัวแทนธาตุลม เป็นเพลงสองอัตราจังหวะ ส่วนที่ 1 บรรเลงแบบสองชั้น ส่วนที่ 2 บรรเลงแบบชั้นเดียว ใช้บันไดเสียง ตรีมขลล มีการเล่นลูกล้อลูกขัดในบทเพลง ผู้ประพันธ์ได้นำแนวคิดมาจาก ลม ที่ลอยพัดไปพัดมา ในท้องฟ้า บางครั้งก็มีเร็วบ้าง ช้าบ้าง เกิดจากสภาพอากาศที่แปรปรวน

ผู้ประพันธ์ ได้ประพันธ์ทำนองเพลงที่มีลักษณะเหมือนลมที่พัดไปพัดมาอยู่ในท้องฟ้า และมีการเปลี่ยนอัตราจังหวะในการบรรเลง เพื่อแสดงถึงลมที่แปรปรวน

การดำเนินทำนองเพลงท่อนภาวิกรมย์นี้ ดำเนินทำนองในสองรูปแบบคือ รูปแบบทำนองที่แสดงถึงสายลมที่พัดโชยมา เป็นปกติ เย็นสบาย เจือความเพลิดเพลินเล็กน้อย เมื่อถึงท่อนสองจึงใช้ทำนองที่กระชับมากขึ้น และใช้ทำนองที่มีลักษณะเสียงสั้นเสียงยาวคละกันไป เป็นการแสดงถึงความแปรปรวนของทำนองเพลง เช่นเดียวกับการแปรปรวนของสายลม

ในการบรรเลงเพลงท่อนภาวิกรมย์นี้ ควรบรรเลงด้วยวงที่มีลักษณะเสียงเบา สบาย ผ่อนคลายเป็นเสียงเบา เช่น วงปี่พาทย์ไม้นวม หรือวงขลุ่ยห่มุ เป็นต้น

2.5 เพลงระหมเปลวอัคคี

เตโชธาตุ ร้อนแรง แห่งกลืน   เพลงอัคคิน พลาญสิ้น หมดทุกขา
 อุณหะ สมดุล หนุนกายา   ไร้โรคาศราญรมย์ สุขสมปอง
 ขึ้นนำ 1 หน้าทับ   หน้าทับ ชาตรี ชั้นเดียว

- ช - ล	- ตั ตั ตั	- มี่ - รั	- ตั ตั ตั	- ม ช ล	ช ล ตั ล	ช ม ช ล	ช ล ตั รั
ม รั ตั ล	ช ล ตั รั	ม รั ตั ล	ช ล ตั ช	ม ม ม ช	ม ม ม ช	ม ม ม ช	ม ม ม ช
- ม - ร	- ม - ช	--- ล	ด ร - ด	ฟี่ ฟี่ ฟี่ ตั	ฟี่ ฟี่ ฟี่ ตั	ฟี่ ฟี่ ฟี่ ตั	ฟี่ ฟี่ ฟี่ ตั
- ช - ล	- ตั ตั ตั	- มี่ - รั	- ตั ตั ตั	ซึ ลี่ ซึ มี่	ซึ มี่ รั ตั	รั มี่ รั ตั	รั ตั ท ล
- ท รั ล	ท ล ช ฟ	ม ร ม ฟ	ม ฟ ช ล	ล ร ล ล	ล ร ล ล	ล ร ล ล	ล ร ล ล
- ล - รั	- ตั - ล	--- ล	ตั รั - ด	ฟี่ ฟี่ ฟี่ ตั	ฟี่ ฟี่ ฟี่ ตั	ฟี่ ฟี่ ฟี่ ตั	ฟี่ ฟี่ ฟี่ ตั

เพลงระหมเปลวอัคคี หรือ ตัวแทนธาตุไฟ เป็นเพลงท่อนเดียว ใช้บันไดเสียงดรามxชลx โดยมีการนำเสียงจร คือเสียง ฟา เข้ามาเพื่อช่วยสร้างสำเนียง และความสมบูรณ์ของทำนอง ผู้ประพันธ์ได้นำแนวคิดมาจากเปลวไฟที่กำลังลุกไหม้ สะบัดไปสะบัดมา ตามแรงลมที่พัดผ่าน ในความหมายทางพุทธศาสนา ธาตุไฟ ประกอบขึ้นเป็นอนุภูมิภาคของร่างกาย หากลดต่ำลง ก็เหมือนร่างกายไร้ชีวิต หากเพิ่มสูงขึ้นก็เหมือนร่างกายโดดแฉดเผา ทำให้เกิดอาการผิดปกติกับร่างกาย ผู้ประพันธ์จึงได้ประพันธ์ทำนองเพลงโดยอาศัยความเร่าร้อนของเปลวไฟ ให้มีทำนองที่กระชับรวดเร็ว เหมือนเรตอกอยู่ในกองเพลิง

การสร้างสำเนียงของเพลงระหมเปลวอัคคินั้น ใช้รูปแบบทำนองอย่าง การดำเนินทำนองเก็บเป็นส่วนใหญ่เพื่อสร้างจังหวะที่รุกเร้าและให้อารมณ์ถึงความรู้สึกร้อนแฉกเช่นเปลวไฟ ในบางช่วงบางตอนใช้การกรอสลับบ้าง เพื่อเปลี่ยน

อารมณ์เพลง และยังมีการใช้ทำนองซ้ำ ที่ลักษณะคล้ายทำนอง เพื่อเป็นการสร้าง จังหวะรุกเร้าเช่นเดียวกัน

ในการบรรเลงเพลงระหมเปลวอัคคีนี้ ควรบรรเลงด้วยวงปี่พาทย์ไม้แข็ง เพื่อ แสดงถึงความร้อนแรง ความน่าเกรงขาม ดุตัน

2.6 เพลงน้อมชีวีถวายพุทธบูชา

ธาตุทั้งสี่ มีคุณ แก่ชีวิต ตามแนวคิด พุทธศาสนา มิหม่นหมอง
 วิชาศีล สมาธิ จิตไตรตรอง เกิดปัญญา ครรลอง แห่งนิพพาน
 ขึ้นนำ 1 หน้าทับ หน้าทับ สองไม้

---ด	---ร	---ม	---ช	--ทลช	--มรด	-ช-ด	-ดรม
---ฟ	-ม-ม	---ม	-ม-ม	--ดรม	-ช-ล	-ล-ล	---ช
---ด	---ล	---ช	---ม	-ดลช	ดลชม	รด-ร	----
---ซ	---ม	---ร	---ด	-มร	มรด	รดลช	----
ชั้นเดียว							
--ม	ม	ร	ด	ช	ด	-ร-ม	--ชล
ด	ร	ม	ช	ล	ด	ร	ม
ช	ล	ด	ร	ม	ช	ล	ด
ม	ร	ด	ช	ล	ด	ร	ม

เพลงน้อมชีวีถวายพุทธบูชา เป็นเพลงที่บรรเลงแบบสองอัตราจังหวะต่อกัน คือบรรเลงสองชั้นและบรรเลงชั้นเดียว ใช้บันไดเสียง ตรีฆลขล ผู้ประพันธ์ได้นำแนวคิดมาจากการหลอมรวมธาตุทั้งสี่ในทางพระพุทธศาสนา จนเกิดขึ้นมาเป็นร่างกายของมนุษย์นั้น เราควรหมั่นศึกษาพระธรรม และสร้างกุศลจิตอันดี เพลงตอบแทนที่ให้เราได้เกิดมามีชีวิตหนึ่งในโลกมนุษย์

การดำเนินทำนองของเพลงน้อมชีวีถวายพุทธบูชา นั้น แบ่งเป็นสองช่วง ช่วงแรกคือ ก่อนเปลี่ยนจังหวะ ใช้ลักษณะการดำเนินทำนองแบบทางกรอมมากกว่าทางเก็บและเน้นทำนองที่ไม่กระชับมาก แต่ยังคงอารมณ์ของความศรัทธา ความเลื่อมใส โดยใช้ทำนองในลักษณะเสียงสูงเพื่อให้เสียงมีลักษณะสว่าง เปรียบเสมือนกับการพบเจอแสงสว่างแห่งธรรม ช่วงที่ 2 คือ ช่วงเปลี่ยนจังหวะ เป็นช่วงที่เน้นจังหวะแบบกระชับ ให้อารมณ์มีความสุข สนุกสนาน เป็นเสริมสร้างสภาวะอารมณ์เชิงบวกเมื่อเข้าใจเรื่องราว 4 ในพระพุทธศาสนา

ในการบรรเลงเพลงน้อมชีวีถวายพุทธบูชา ควรบรรเลงด้วยวงปี่พาทย์ไม้ นวมผสมเครื่องสาย ที่ให้อารมณ์ถึงความพร้อมเพรียง พร้อมใจ ในการน้อมถวายบูชา

3. คุณค่าทางด้านสังคมของเพลงชุด จตุมหากฎรูป: ปฐมภูมิความเป็นมนุษย์

การสร้างสรรคบทเพลงจตุมหากฎรูป : ปฐมภูมิความเป็นมนุษย์ เป็นการสร้างสรรค์ทางผลงานดุริยางคศิลป์โดยใช้หลักธรรมเรื่อง ธาตุทั้ง 4 เป็นเหตุแห่งการประพันธ์เพลง มุ่งหวังให้ผู้ฟังเข้าใจและเข้าถึงต่อหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและเกิดความมีสุนทรียะทางดนตรี และความเลื่อมใส ศรัทธาในธาตุทั้ง 4 โดยในการสร้างสรรค์ผลงานครั้งนี้ สะท้อนให้เห็นคุณค่าของบทประพันธ์ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ผลงานสร้างสรรค์เรื่องสมดุทธาตุทั้งสี่ สู่วิถีชีวิตมนุษย์นี้ สะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าด้านสังคมในหลายประการ ดังนี้

การสะท้อนถึงความศรัทธาและความเลื่อมใสของผู้ประพันธ์และผู้ฟัง รวมถึงผลงานสร้างสรรค์นั้นแสดงให้เห็น โดยผ่านทั้งการประพันธ์เพลง การสื่อความหมายทั้งทางตรงและทางอ้อมผ่านเนื้อหาของบทเพลง

การบอกเล่าความสำคัญของธาตุทั้ง 4 ผ่านผลงานทางดุริยางคศิลป์ไทยที่ทำให้ผู้คน ผู้สนใจ สามารถเข้าถึงหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาได้ง่ายมากขึ้น และยังเป็น การนำเสนอความสำคัญของธาตุ 4 เพื่อเตือนสติให้ผู้ฟังเกิดความตื่นรู้ที่จะดูแล เข้าใจ และตั้งตนอยู่บนหลักธรรมเรื่องธาตุทั้ง 4 ได้ต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

การสร้างสรรคบทเพลงจตุมหากฎรูป : ปฐมภูมิความเป็นมนุษย์ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างสรรค์ผลงานทางดุริยางคศิลป์ไทยชุด สมดุทธาตุทั้งสี่ สู่วิถีชีวิตมนุษย์ และวิเคราะห์คุณค่าของผลงานสร้างสรรค์ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพจากการประพันธ์เพลงของผู้ประพันธ์ทั้ง 6 บทเพลง ได้แก่ เกริ่นเพลง เพลงดำเนินปฐพี เพลงยลวิถีธารา เพลงท่อนนภาภิรมย์ เพลงระทมเปลวอัคคี เพลงน้อมชีวีถวายพุทธบูชา ซึ่งเป็นเพลงที่มีเนื้อหาสอดแทรกการสอนคุณธรรม จริยธรรม ความเข้าใจในหลักธรรมคำสอน นำไปสู่การขัดเกลาบุคคลให้เป็นคนที่มีความเข้าใจในหลักธรรมมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับที่ Sukwina Kraiwit (2022 : 109-124) ได้กล่าวว่า “ดนตรีสามารถนำมาใช้เป็นสื่อกลางในการขัดเกลาสังคมได้” บทเพลงจตุมหากฎรูป : ปฐมภูมิความเป็นมนุษย์ จึงเป็นส่วนหนึ่งในการขัดเกลาสังคมให้เข้าถึงหลักธรรมเรื่องธาตุ 4 ได้เช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำงานวิจัยไปใช้

การนำบทเพลงอันเกิดด้วยงานวิจัยฉบับนี้ ไปใช้ในกิจการงานต่าง ๆ ไม่ว่าจะเกี่ยวข้องกับดุริยางคศิลป์ไทยหรือสาขาอื่น ๆ ก็ตาม ควรมีการศึกษาวิธีการบรรเลง หลักการบรรเลง แนวคิด อารมณ์ความรู้ของผู้ประพันธ์เพลงอย่างเข้าใจ เพื่อสามารถนำผลงานไปใช้งานได้อย่างถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของผู้ประพันธ์เพลงไทย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

ควรมีการจัดการวิจัยในเชิงผลงานสร้างสรรค์ที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมอื่น ๆ ของพระพุทธศาสนา เช่น อริยสัจ 4 ทิศ 6 หรือ โอวาทปาฏิโมกข์ เป็นต้น เพื่อเป็นการส่งต่อ สืบสานหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาให้อยู่คง คู่กับการสืบต่อองค์ความรู้ด้านดุริยางคศิลป์ สืบต่อไป

บรรณานุกรม

- Buddhists pay respects to monks. (2018). *Phutsātsanākhū'arai* [what is Buddhism?]. Bangkok: Amarin Dhamma.
- Chaiserī Phichit. (2014). *Sangkhītlux wikhro* [Thai song composition]. Bangkok: Publisher of Chulalongkorn University.
- Damrongrachanuphap, Krom Phraya. (1967). Tamnān phraphut chēdī (chabap moṃchāo supattaradit Disakun Khīanchōēng' atphōēm tōēm [Legend of Phra Buddha Chedi. (Mom Chao Su Phattharadis Diskul's version added additional footnotes]. *In the cremation memorial of Mrs. Samrit Sukprayoon*. Bangkok : The Fine Arts Department.
- Phra Sophon Mahama Thera (Mahamasiyamdao). (2010). *Wipatsanā chunī Lakkān patibatwipatsanā* [Vipassana Chunni Principles of Vipassana practice]. Chamroon Thammada translation. Bangkok: Prayun Limited Partnership. Thai message printing.

- Sukwina Kraiwit. (2022). khwām samphan khōṅ dontrī kap kānkhatklo
thāṅsangkhom. [The Relationship of Music and Socialization].
Interdisciplinary Academic and Research Journal. 2(2), 109-124.
ISSN: 2774-0374.
- Sumetpathummaporn Phrakhru. (2021). ThatSī lækān patibatkam
mathān naiphraphut sātsanā [4 Dhātu and the Meditation Practice
in Buddhism]. *journal of MCU Buriram*. 6(1), 311-321.
- Thammachot, W. (n.d.). *Phratraipitok lēmthī Yīsip Sutantapidok lēmthī
Sipsōṅ* [Pratai Pidok Book 20, Suthatantapidok Book 12]
<https://tripitaka-online.blogspot.com/2016/09/tpd>.